

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย
ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าแค จังหวัดลพบุรี

THE PEOPLE'S PARTICIPATION TO WASTE MANAGEMENT
IN THAKHAE SUBDISTRICT ADMINISTRATION ORGANIZATION, LOPBURI PROVINCE

อรพิน ปิยะสกุลเกียรติ
Orapin Piyasakulkiat

อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าแค จังหวัดลพบุรี, และศึกษาเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าแค จังหวัดลพบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล อันได้แก่ เพศ อายุ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ระดับการศึกษา อาชีพ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ลักษณะที่อยู่อาศัย และการรับข้อมูลข่าวสาร ทำการศึกษาโดยวิธีการสำรวจประชากรที่ใช้ คือ หัวหน้าครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าแค จังหวัดลพบุรีรวมทั้งสิ้น 5,639 ครัวเรือน กลุ่มตัวอย่าง 374 ตัวอย่าง คำนวณโดยใช้สูตรทาโร ยามาเน่ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย เก็บรวบรวมข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์เปรียบเทียบ คือ t-test กรณีที่ตัวแปรอิสระมี 2 กลุ่มและใช้วิธีการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ในกรณีที่ตัวแปรอิสระมีมากกว่า 2 กลุ่มที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลท่าแค จังหวัดลพบุรีโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=2.81$, S.D.=0.72) พิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=2.85$, S.D.=0.69) รองลงมา คือ ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=2.84$, S.D.= 0.68) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.73$, S.D.= 0.73) ผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลท่าแค จังหวัดลพบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า เพศ อายุ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน อาชีพ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และลักษณะที่อยู่อาศัยแตกต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกัน ส่วนการศึกษา และการรับข้อมูลข่าวสารแตกต่างกัน มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05 ข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าแค จังหวัดลพบุรี ควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

เริ่มตั้งแต่การร่วมรับรู้สถานการณ์และสภาพปัญหาเกี่ยวกับขยะมูลฝอย และการมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอย ทั้งทางด้านการคัดแยกขยะ การนำผลิตภัณฑ์ที่ใช้แล้วมาใช้ใหม่ และการลดจำนวนขยะให้น้อยลง และนำผลการวิจัยเสนอต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้เห็นถึงความสำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย

ABSTRACT

The objectives of this study were to study the level of people's participation to waste management in Thakhae Sub District Administration Organization, Lopburi Province and comparison factors effecting of people's participation to waste management in Thakhae Sub District Administration Organization, Lopburi Province categorized by personal characteristics, genders ages, periods of living in the community, levels of education, occupation, number of the member of households, description of residence, different manner of receiving message and information. This survey research, population for 5,639 households, a sample group size of 374 as specified by the Taro Yamane formula, a questionnaires used as the data collection tool, in data collection and statistics used in analysis and comparison were t-test at statistical significant level of 0.05. The independent variable contained two groups and the method of analysis was one way ANOVA In case the independent variable contained more two groups.

The research result found that: the level of people's participation to waste management in Thakhae Sub District Administration Organization Lopburi Province in the overall view was high level ($\bar{X}$ =2.81, S.D. = 0.72). And when considering the finding that: the average maximum was separation of garbage was high level ($\bar{X}$ =2.85, S.D. = 0.69), followed reduce of occurring of garbage was high level ($\bar{X}$ =2.84, S.D. = 0.68), and recycling of garbage was medium level ($\bar{X}$ =2.73, S.D. = 0.73). The comparison factors effecting of personal data found that: the different of genders, ages, periods of living in the community, levels of education, occupation, number of the member of households, description of residence, different manner of receiving message and information was factors effecting of personal data no different at significant level of .05. The suggestions and solutions to the problems of solid waste management it can be concluded that. We should promote and encourage people to participate in waste management every partnership, to separate, reuse and reduce waste.

คำสำคัญ

การมีส่วนร่วมของประชาชน การจัดการ ขยะมูลฝอย

Keywords

people's participation, waste, management

ความสำคัญของปัญหา

การขยายตัวของชุมชนเมืองและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจก่อให้เกิดปัญหาขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลเพิ่มมากขึ้นเป็นเงาตามตัวส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม จำเป็นต้องได้รับการจัดการที่เหมาะสม เพื่อไม่ให้ปัญหาขยายตัวและรุนแรงมากยิ่งขึ้น ซึ่งก่อให้เกิดอันตรายต่อการดำรงชีวิตของประชาชน ในด้านสุขภาพอนามัยของประชาชนและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยกฎหมายได้กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีอำนาจหน้าที่ในการจัดการขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล โดยอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 16 และมาตรา 17 ได้กำหนดบทบาทและอำนาจ หน้าที่ในการจัดการระบบบริการสาธารณะการกำจัดขยะมูลฝอย สิ่งปฏิกูลและน้ำเสีย การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่างๆ เพื่อประโยชน์สุขของประชาชนในท้องถิ่น

จากรายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย (กรมควบคุมมลพิษ, 2558) พบว่าปี 2557 ปริมาณขยะมูลฝอยตกค้างสะสมทั่วประเทศ 14.8 ล้านตัน ขยะมูลฝอยดังกล่าว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 4,422 แห่ง มีการให้บริการเก็บขนและนำไปกำจัดขยะมูลฝอยชุมชนที่เก็บขนได้สามารถนำไปกำจัดยังสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ถูกต้องประมาณ 7.88 ล้านตัน หรือ 21,583 ตันต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 53 ของปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนที่เก็บขนได้และปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนอีกประมาณ 6.91 ล้านตัน หรือ 18,938 ตันต่อวัน คิดเป็นร้อยละ 46 ของปริมาณขยะมูลฝอยชุมชนที่เก็บขนได้จะถูกนำไปกำจัดยังสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกต้อง เช่น การเผากลางแจ้งการเทกองทิ้งในบ่อดินเก่าหรือพื้นที่รกร้าง โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็ก

ประเทศไทยมีปัญหาขยะตกค้างสะสมเป็นจำนวนมากมีสาเหตุมาจากการลักลอบทิ้งกากอุตสาหกรรมปนกับขยะมูลฝอยในที่ดินสาธารณะ เหตุเพลิงไหม้บ่อขยะ และปัญหาการบริหารจัดการระบบบำบัดและกำจัดขยะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คณะรักษาความสงบแห่งชาติจึงให้ความสำคัญกับการกำจัดขยะและกำหนดแนวทางในการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายประกอบด้วย 4 แนวทาง ได้แก่ 1) กำจัดขยะมูลฝอยตกค้างสะสมในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยในพื้นที่วิกฤติ (ขยะมูลฝอยเก่า) 2) สร้างรูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตรายที่เหมาะสม (ขยะมูลฝอยใหม่) เน้นการลด และคัดแยกมูลฝอยทั่วไปที่ต้นทาง จัดการขยะมูลฝอยแบบศูนย์รวม กำจัดโดยเทคโนโลยีแบบผสมผสานเน้นแปรรูป เป็นพลังงาน และส่งเสริมให้ภาคเอกชนลงทุน 3) วางระเบียบ มาตรการการบริหารจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย 4) สร้างวินัยของคนในชาติมุ่งสู่การจัดการที่ยั่งยืน สำหรับแนวคิดการจัดการขยะมูลฝอยมีประสิทธิภาพโดยใช้กรอบแนวคิดและการนำหลักการ 3Rs คือ Reduce คือ การลดปริมาณขยะที่แหล่งกำเนิด เพื่อให้คงเหลือเป็นขยะน้อยที่สุด Reuse คือ การนำขยะกลับไปใช้ซ้ำการใช้ผลิตภัณฑ์ซ้ำแล้วซ้ำอีก ตามรูปแบบที่เป็นต้นกำเนิด Recycle คือ การแปลงผลิตภัณฑ์เพื่อใช้ ใหม่โดยการนำเข้าสู่กระบวนการ ซึ่งใช้เทคโนโลยีในระดับต่ำจนถึงระดับสูง (สุนัย มัลลิกะมาลย์, 2543) จากแนวนโยบายในการกำหนดมาตรการทางสังคมและสร้างค่านิยมให้ประชาชนมีจิตสำนึกในการรักษาสิ่งแวดล้อมลดการบริโภคสินค้าและบริการที่ไม่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ประหยัดการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผลักดันการเรียนการสอนในรูปแบบการเรียนรู้โดยการปฏิบัติ ด้านสิ่งแวดล้อมเพื่อให้เกิดการปฏิบัติจนกลายเป็นพฤติกรรม และขับเคลื่อนในทุกระดับเพื่อให้เกิดเป็นกระแสสังคมอย่างต่อเนื่อง

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีภาระหน้าที่โดยตรงในการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล รวมทั้งการจัดการปัญหาขยะมูลฝอย ซึ่งถูกกำหนดเป็นกฎหมายใช้บังคับ ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 119 ตอนพิเศษ 23 วันที่ 13 มีนาคม 2545 กำหนดให้มีบทบาทในการดำเนินการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง การกำจัดขยะมูลฝอยสิ่งปฏิกูลและน้ำเสีย

แต่การดำเนินงานตามภาระกิจการจัดการขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งในตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา มีได้ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร เพราะยังติดกับปัญหาในการดำเนินงานหลายด้าน เช่น ปัญหาที่เกิดจากความเจริญทางสังคมขยายตัวเข้ามามีการใช้วัสดุที่ผลิตจากสารสังเคราะห์ขึ้นเพื่อตอบสนองความสะดวกสบาย ซึ่งเศษวัสดุเหล่านั้นเมื่อใช้เสร็จก็กลายเป็นของเหลือใช้จะถูกทิ้งในรูปขยะมูลฝอยที่นับวันจะเพิ่มปริมาณขึ้นเรื่อยๆ ปัญหาจากการจัดการขยะมูลฝอยที่ไม่ถูกวิธีก่อให้เกิดมลพิษสภาพแวดล้อมเสื่อมโทรม และเป็นแหล่งเพาะพันธุ์เชื้อโรค ปัญหาขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัญหาขาดการจัดการอย่างเป็นระบบและรูปธรรม ได้จากการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลทางด้านสาธารณสุขซึ่งไม่เน้นด้านการจัดการขยะแต่เน้นด้านการบริการทางด้านสุขภาพและสวัสดิการของประชาชน

แนวคิดการมีส่วนร่วมเป็นแนวทางหนึ่งในการแก้ไขปัญหาการจัดการขยะมูลฝอย เริ่มจากความรู้สึกนึกคิดรับผิดชอบในระดับปัจเจกบุคคลที่มีต่อส่วนรวม โดยการเข้าไปเกี่ยวข้องช่วยเหลือและมีความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นแนวคิดของระบอบประชาธิปไตยที่เชื่อเรื่องสิทธิและความเสมอภาคระหว่างประชาชนและ “ความเป็นปัจเจก” ในความสามารถและศักยภาพที่คิดเองเป็น การแสดงความคิดเห็นของตนในชุมชนที่อยู่อาศัย การสื่อสารและลักษณะส่วนตัวของคุณคน กระตุ้นให้คุณคนตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมใหม่ๆ ในชุมชน ในส่วนของภาครัฐช่วยในการเปิดโอกาสให้ประชาชนและภาคเอกชนมีส่วนร่วมทั้งในระดับนโยบายและการนำไปสู่การปฏิบัติ การส่งเสริมให้มีจิตสำนึกรับผิดชอบต่อปัญหาและจัดการผลประโยชน์ร่วมกัน

องค์การบริหารส่วนตำบลท่าแคเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดกลางแบ่งการปกครองออกเป็น 10 หมู่บ้าน มีจำนวนประชากรประมาณ 15,004 คน มีจำนวน 5,639 ครัวเรือน (ข้อมูล ณ เดือนเมษายน 2558) มีภารกิจและบทบาทในการให้บริการสาธารณะและพัฒนาท้องถิ่น เพื่อตอบสนองกับปัญหาและความต้องการของประชาชนในชุมชนที่มีความหลากหลาย มีนโยบายด้านการพัฒนาธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการพัฒนาระบบบริหารจัดการขยะเพื่อรักษาความสะอาดในพื้นที่ การพัฒนาปรับปรุงระบบน้ำเสียน้ำทิ้งจากบ้านเรือนและชุมชน จากการศึกษาข้อมูลเบื้องต้นพบว่าปริมาณขยะที่เกิดขึ้นในองค์การบริหารส่วนตำบลท่าแคในแต่ละวันมีปริมาณถึง 12 ตัน/วัน การจัดเก็บขยะภายในเขตตำบลท่าแคโดยใช้รถบรรทุกทุกแบบเทท้าย ความจุ 4 ลบ.หลา จำนวน 2 คัน ปริมาณขยะที่จัดเก็บได้จะถูกนำไปกำจัดโดยวิธีการกองบนพื้นและฝังกลบโดยองค์การบริหารส่วนตำบลท่าแคมีที่ดินสำหรับใช้ในการฝังกลบขยะมูลฝอยจำนวน 14 ไร่ ตั้งอยู่ที่ หมู่ที่ 8 ต.ท่าแค อ.เมือง จ.ลพบุรี ซึ่งปัจจุบันได้เปิดให้หน่วยงานและสถานที่ราชการอื่นๆ มาใช้สถานที่ในการกำจัดขยะ โดยทางองค์การบริหารส่วนตำบลท่าแคได้เก็บค่าธรรมเนียมในการกำจัดขยะ เพื่อมาใช้ในการบริหารจัดการและเป็นรายได้ของ อบต.

อย่างไรก็ตามปัญหาที่เกิดขึ้นกับการจัดการขยะมูลฝอยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าแค จังหวัดลพบุรีมีปัญหากับการจัดการขยะมูลฝอยมาอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะปัญหาเรื่องการ

จัดการขยะไม่ถูกวิธี มีปริมาณขยะสะสมจำนวนมาก เกิดไฟไหม้บ่อขยะมูลฝอยอยู่เป็นประจำ ส่งผลกระทบต่อดิน น้ำ อากาศในพื้นที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนต่อการดำรงชีวิตของประชาชน จำเป็นต้องแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยเร่งด่วน โดยต้องได้รับความร่วมมือกับทุกภาคส่วนในการตระหนักถึงความสำคัญต่อการรักษาสิ่งแวดล้อมของชุมชนไม่ให้มีปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตของประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยเพื่อให้เกิดสภาพแวดล้อมที่ดี และเป็นแนวทางการพัฒนาสังคมที่ยั่งยืน

ดังนั้น ผู้ทำการวิจัยจึงสนใจศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าแค จังหวัดลพบุรี เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่ และเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าแค จังหวัดลพบุรี

โจทย์วิจัย/ปัญหาวิจัย

1. ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าแค จังหวัดลพบุรีเป็นอย่างไร
2. ปัจจัยส่วนบุคคลอะไรบ้างที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าแค จังหวัดลพบุรี

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าแค จังหวัดลพบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าแค จังหวัดลพบุรีจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรที่ใช้คือ หัวหน้าครัวเรือนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าแค จังหวัดลพบุรีรวมทั้งสิ้น 5,639 ครัวเรือน กลุ่มตัวอย่าง 374 ตัวอย่าง

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้แบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัย แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าแค จังหวัดลพบุรีจำนวน 374 คน เป็นคำถามข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน อาชีพ รายได้ในครัวเรือน ระดับการศึกษา จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ลักษณะที่อยู่อาศัย และการรับข้อมูลข่าวสาร ลักษณะของคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) จำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นมาตรวัดแบบให้คะแนน เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนใน พื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าแค จังหวัดลพบุรีจำนวน 21 ข้อ ผู้วิจัยกำหนด

เกณฑ์ในการแปลความหมายของค่าเฉลี่ยออกเป็น 4 ระดับ ตามแนวคิดของเบสท์ (Best อ้างถึงใน ประกอบ กรรณสูตร, 2542)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เป็นแบบปลายเปิด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการรวบรวม ข้อมูลจากหนังสือ บทความงานวิจัย และเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ นำไปสร้างแบบสอบถาม นำร่างแบบสอบถามไปขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไข นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างตัวอย่างเพื่อหาความเชื่อมั่น และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองกับกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด นำข้อมูลที่ได้ตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมการวิเคราะห์ข้อมูลทางสังคมศาสตร์ โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ค่าความถี่ และร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ตามแนวทางของเบสท์ (Best อ้างถึงในประกอบ กรรณสูตร, 2540) การเปรียบเทียบโดยการทดสอบค่าที (t – test) ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัย

การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลท่าแค จังหวัดลพบุรีโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=2.81$, S.D. = 0.72) พิจารณาเป็นรายด้านพบว่าค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=2.85$, S.D. = 0.69) รองลงมาคือ ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=2.84$, S.D. = 0.68) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.73$, S.D. = 0.73)

การเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลท่าแค จังหวัดลพบุรี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่า เพศ อายุ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน อาชีพ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน ลักษณะที่อยู่อาศัยแตกต่างกันมีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกัน, แต่การศึกษาและการรับข้อมูลข่าวสารแตกต่างกันไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยกันอย่างมีนัยสำคัญที่ 0.05

อภิปรายผล

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าแคในภาพรวมอยู่ในระดับมากไม่สอดคล้องกับจิรายุ ฮานาฟี (2553) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของสำนักงานเขตธนบุรีกรุงเทพมหานคร: กรณีศึกษาชุมชนข้างสถานีรถไฟวงเวียนใหญ่พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการ ขยะมูลฝอยของสำนักงานเขตธนบุรีกรุงเทพมหานครอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการคัดแยกขยะมูลฝอยอยู่ในระดับมากไม่สอดคล้องกับ กมลทิพย์ ชื่นหมื่นไวย (2554) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะเทศบาลตำบลเทพาลัย อำเภอกง จังหวัดนครราชสีมาผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะอยู่ในระดับปานกลาง ด้านการนำกลับมาใช้ใหม่อยู่ในระดับมากไม่สอดคล้องกับกรรณการ ชูจันทร์ (2554) ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาระบบการจัดการขยะมูลฝอย

เทศบาลนครปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษาพบว่า การนำกลับมาใช้ใหม่อยู่ในระดับปานกลาง และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการลดการเกิดขยะมูลฝอยอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ นนทยา ศิริคุณ และคณะ (2549) ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย ด้านการลดการเกิดขยะอยู่ในระดับพอใช้

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างในการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าแค จังหวัดลพบุรี จำแนกตามเพศ พบว่า การร่วมมือในการจัดการขยะมูลฝอย แตกต่างกันทั้งนี้อาจเป็นเพราะเพศหญิง มีลักษณะของความเป็นแม่บ้าน ที่ต้องดูแลความสะอาดเรียบร้อยภายในบ้าน จึงเข้าใจวิธีการจัดการขยะมูลฝอยได้ดีกว่าผู้ชาย ก็จะทำให้ความร่วมมือในการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างจากเพศชาย ที่ส่วนใหญ่ทำงานนอกบ้าน ซึ่งสอดคล้องกับ ผลงานวิจัยของ ชิดชัย บุญพิทักษ์ (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการขยะของบุคลากรองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลพบุรี พบว่า เพศต่างกัน มีพฤติกรรมการจัดการขยะแตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างในการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าแค จังหวัดลพบุรี จำแนกตามอายุ พบว่า พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอย แตกต่างกันทั้งนี้อาจเป็นเพราะอายุมากจะมีความรู้ความเข้าใจในปัญหาและมองเห็นความสำคัญมากกว่าคนอายุน้อย สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พิศพร ทศนา (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ในเขตพื้นที่เทศบาลนครพิษณุโลก พบว่าอายุแตกต่างกันมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่เทศบาลนครพิษณุโลกแตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างในการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าแค จังหวัดลพบุรี จำแนกตามระยะเวลาที่อยู่อาศัยพบว่า พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยต่างกัน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะประชาชนที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่มีระยะเวลาที่มากกว่าก็จะมีความรักต่อสถานที่ที่ตนอยู่มากกว่า สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พิศพร ทศนา (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ในเขตพื้นที่เทศบาลนครพิษณุโลก พบว่าระยะเวลาที่อยู่อาศัยแตกต่างกันมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่เทศบาลนครพิษณุโลกแตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างในการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าแค จังหวัดลพบุรี จำแนกตามอาชีพ พบว่า การมีส่วนร่วมในการกำจัดขยะมูลฝอยแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาชีพที่แตกต่างกันก่อให้เกิดประเภทและการจัดการขยะที่ต่างกัน อาจเนื่องมาจากการดำเนินชีวิตและสถานภาพทางสังคม สอดคล้องกับ บุญจง ขาวสิทธิวงษ์ (2554) ศึกษาเรื่อง ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกมูลฝอยชุมชนในเขตยานนาวา ผลการศึกษาพบว่า อาชีพแตกต่างกันมีส่วนร่วมต่อการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างในการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าแค จังหวัดลพบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการขยะเป็นเรื่องของการรักษาความสะอาด และความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือนที่ทุกคนต้องปฏิบัติอยู่แล้วไม่ว่าจะมี

การศึกษามากหรือน้อย สอดคล้องกับผลการศึกษาของ จิรายุ ฮานาฟี (2553) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของสำนักงานเขตธนบุรีกรุงเทพมหานคร: กรณีศึกษาชุมชนข้างสถานีรถไฟวงเวียนใหญ่ ผลการศึกษาพบว่าประชาชนที่มีการศึกษามีส่วนร่วมต่อการบริหารงานไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างในการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าแค จังหวัดลพบุรี จำแนกตามจำนวนสมาชิกในครอบครัว พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยแตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครอบครัวที่มีจำนวนสมาชิกน้อย ปริมาณขยะมูลฝอยในบ้านก็น้อยง่ายต่อการจัดการขยะมูลฝอย การให้ความสำคัญกับการจัดการน้อยกว่าประชาชนที่มีจำนวนสมาชิกในบ้านมาก เพราะปริมาณขยะมูลฝอยก็มากตาม จึงต้องให้ความสำคัญต่อการจัดการขยะมูลฝอย ซึ่งง่ายต่อการกำจัดขยะมูลฝอยถึงแม้จะมีปริมาณขยะมากกว่าประชาชนที่มีจำนวนสมาชิกในครอบครัว ทำให้พฤติกรรมการกำจัดขยะมูลฝอยแตกต่างกันชัดเจนกับผลการศึกษาของ พิศิพร ทัศนาศ (2558) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่เทศบาลนครพิษณุโลก พบว่าจำนวนสมาชิกในครอบครัวแตกต่างกันมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตพื้นที่เทศบาลนครพิษณุโลกไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างในการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าแค จังหวัดลพบุรี จำแนกตามลักษณะที่อยู่อาศัยที่ต่างกัน ย่อมมีการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยในการกำจัดขยะมูลฝอยต่างกัน ผู้ที่อาศัยอยู่ในบ้านตนเองจัดสถานที่ในการจัดการขยะมูลฝอยได้เอง แต่ผู้ที่อยู่บ้านเช่าอาจจะไม่มีความสะดวกในการจัดสถานที่จัดเก็บขยะ ชัดเจนกับพิภัทร แสงสินธุศรี (2550) ได้ศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลนครภูเก็ต และเพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลนครภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะที่อยู่อาศัยแตกต่างกันทำให้การจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลนครภูเก็ตไม่แตกต่างกัน

ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าแค จังหวัดลพบุรี จำแนกตามการรับทราบข้อมูลข่าวสาร พบว่า มีการจัดการขยะมูลฝอยไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการขยะเป็นการรักษาสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ในชุมชนสอดคล้องกับจิระชัย ไกรกังวาร (2544) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำจัดขยะมูลฝอยกรณีศึกษาเทศบาลเมืองวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยด้านการได้รับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องขยะมูลฝอยและการรักษาความสะอาด และปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจในเรื่องขยะมูลฝอย ปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำจัดขยะมูลฝอย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะทั่วไป

1.1 องค์การบริหารส่วนตำบลท่าแคควรจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง เริ่มตั้งแต่การร่วมรับรู้สถานการณ์และสภาพปัญหาเกี่ยวกับขยะมูลฝอยและร่วม

ในการดำเนินการจัดการขยะมูลฝอย ทั้งทางด้านการคัดแยกขยะ การนำผลิตภัณฑ์ที่ใช้แล้วมาใช้ใหม่ และการลดจำนวนขยะให้น้อยลง

1.2 ควรมีการนำผลการวิจัยเสนอต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้เห็นถึงความสำคัญในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่มาใช้ให้เกิดประโยชน์ในทางปฏิบัติได้อย่างแท้จริง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการส่งเสริมให้มีการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลท่าแค เพื่อที่จะพัฒนาให้ประชาชนหน่วยงานราชการ และองค์กรภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

2.2 ควรมีการศึกษาถึงแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมของประชาชนว่ามีแรงจูงใจใดที่ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยมากขึ้นกว่าเดิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการจัดการขยะมูลฝอยด้านการลดขยะมูลฝอยให้น้อยลง

2.3 ควรให้ข้อมูลข่าวสารการรณรงค์การอบรม/ประชุมให้ความรู้ความเข้าใจกับประชาชนอย่างต่อเนื่องถึงความสำคัญในการลดขยะมูลฝอยในพื้นที่

บรรณานุกรม

กมลทิพย์ ชื่นหมื่นไวย. (2554). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกขยะเทศบาล

ตำบลเทพาลัย อำเภอคง จังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์สาขารัฐศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

กรรณิการ์ ชูจันทร์. (2554). การศึกษาระบบการจัดการขยะมูลฝอย เทศบาลนครปากเกร็ด

จังหวัดนนทบุรี. ปริญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและภาคเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2558). รายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทยปี 2557. สืบค้นจาก

<http://www.pcd.go.th/public/News/Files/Draft580318-1.pdf>.

จิระชัย ไกรกังวาร. (2544). การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดการขยะมูลฝอย: ศึกษาเฉพาะ

กรณีเทศบาลเมืองวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์พัฒนาสังคม มหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

จิรายุ ฮานาฟี. (2553). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยของสำนักงาน

เขตธนบุรีกรุงเทพมหานคร: กรณีศึกษาชุมชนข้างสถานีรถไฟวงเวียนใหญ่.

วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา.

ชิดชัย บุญพิทักษ์. (2557). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการจัดการขยะ ของบุคลากร

องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดลพบุรี. รายงานวิจัยส่วนสิ่งแวดล้อม สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดลพบุรี.

- นนทยา ศิริคุณและคณะ. (2549). พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองบ้านไผ่ อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น. รายงานการวิจัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดขอนแก่น.
- บุญจง ขาวสิทธิวงษ์. (2554). ปัจจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกมูลฝอยชุมชนในเขตยานนาวา. รายงานวิจัยคณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ประกอบ กรรณสูตร. (2542). สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: ด่านสุทธาการพิมพ์.
- พิภัทร แสงสินธุสร. (2550). การศึกษาระดับพฤติกรรม การจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลนครภูเก็ต. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารทั่วไปวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พิศิพร ทัดนา. (2558). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอย ในเขตพื้นที่เทศบาลนครพิษณุโลก. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
- สุนีย์ มัลลิกะมาลย์. (2543). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะชุมชน. นนทบุรี: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข.